

Asia: VN/23899/2023

## **Arviomuistio päästökauppadirektiivin toimeenpanosta - Uusi EU:n fossiilisten polttoaineiden jakelua koskeva päästökauppa**

### Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto arviomuistioon päästökauppadirektiivin toimeenpanosta liittyen uuteen EU:n fossiilisten polttoaineiden jakelua koskevaan päästökauppaan.

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että työ- ja elinkeinoministeriö on tehnyt arviomuistion liittyen uuteen, perinteisestä päästökauppajärjestelmästä erilliseen, fossiilisten polttoaineen jakelua koskeva päästökauppajärjestelmän käyttöönottoon.

Polttoaineen jakelun päästökauppaa koskeva sääntely tulee olla toimeenpantuna 30.6.2024 mennessä. Arviomuistiossa on pyritty kuvaamaan direktiivin sisällön lisäksi kansalliset toteuttamisvaihtoehdot toimenpanolle, mahdollisuus kansalliseen liikkumavaraan sekä vaikutukset.

Jakelijoiden päästökauppaan kuuluvat toimialat säilyvät osana taakanjakosektoria ja kuuluvat kansallisten tavoitteiden alle. Arviomuistiossa korostetaan, että uusi päästökauppa on luonteeltaan EU:n laajuinen päästövähennystoimi taakanjakosektorille.

Jakelijoiden päästökauppa kattaa tieliikenteen, rakennusten erillislämmityksen, rakentamisen sekä yleisen päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja energiantuotannon fossiilisen polttoaineen. Arvioiden mukaan soveltamisala kattaisi Suomessa vuoden 2021 päästötietojen nojalla noin 14,7 Mt CO<sub>2</sub> –ekv, eli 53,2 % taakanjakosektorin kokonaispäästöistä. Tieliikenteen osuus taakanjakosektorin päästöistä on noin 35 %.

Suomi voi liittyä jakelijoiden päästökauppaan vuonna 2027 ja komission hyväksynnällä laajentaa soveltamisalaa toimialoihin, jotka eivät ole yleisen päästökaupan soveltamisalassa tai joita ei ole direktiivin liitteessä III rajattu jakelijoiden päästökaupan soveltamisalan ulkopuolelle.

Jakelijoiden päästökauppajärjestelmän päästöoikeudet huutokaupataan vuodesta 2027 alkaen. Jäsenvaltioiden on käytettävä päästökauppatulonsa tai tulojen vastaava määrä valtion varoista direktiivin määrittelemiin käyttötarkoituksiin.

Suomi voi halutessaan käyttää direktiivin sallimaa kansallista optiota ja liittyä jakelijoiden päästökauppaan vasta vuodesta 2031 lähtien edellyttäen, että Suomen verojärjestelmä ja nykyinen hiilidioksidivero täyttävät kriteerit.

Teknologiategollisuus ry nostaa lausunnossaan esille seuraavaa:

Soveltamisalan laajentaminen:

Arviomuistiossa todetaan, että päästöoikeuden hinnan määräytyminen eli vaikutus polttoaineen hintaan sisältää paljon epävarmuuksia eikä päästökatoakaan voida tehdä vielä arviota, koska jäsenmaat voivat laajentaa soveltamisalaa. Arviomuistiossa todetaan, että päästökaupan aiheuttamat kustannukset tiedetään vasta jälkikäteen.

Arviomuistiossa nostetaan esille myös päästökaupan hinnan kohdentumisen epävarmuudet sekä todetaan, että loppukäyttäjän tunnistaminen ennakkoon on mahdotonta ja aiheuttaa merkittäviä investointikustannuksia sekä hallinnollista taakkaa. Mahdollisuus kaksoislaskentaan ja päällekkäisyyksiin yleisen päästökaupan kanssa on mahdollista.

Arviomuistion mukaan soveltamisalan laajentaminen kaikkiin nestemäisiin ja kaasumaisiin polttoaineisiin ratkaisisi keskeisimmät toimeenpanon haasteet ja voitaisiin toteuttaa nykyisellä polttoaineen jakelulla. Samalla päästökauppaan sisältyvät päästöt kasvaisivat n. 1,1 Mt:lla.

Mikäli jakelijoiden päästökaupan soveltamisalaa halutaan laajentaa kansallisella päätöksellä, Teknologiategollisuus pitää tarpeellisena, että jokaisesta laajennuksen kohteena olevista toimialasta laaditaan tarkoituksenmukainen ja erillinen vaikutusarvio sekä kuvataan mahdollinen hyvitysjärjestelmämalli samassa yhteydessä.

Päästökaupan lykkääminen (opt-out menettely):

Direktiivi sallii, että jäsenmaa voi jättäytyä päästökaupan hinnoittelun ulkopuolelle eli lykätä päästökaupan käyttöönottoa vuoden 2030 loppuun asti. Arviomuistiossa todetaan, että direktiivi ei aseta selkeitä kriteereitä lykkäyksen edellyttämälle polttoaineen hiilidioksidiverolle. Komission tulee kuitenkin arvioida verojärjestelmä Suomen tekemän notifiointin perusteella. Arviomuistiossa korostetaan, että lykkäyksen aiheuttama epävarmuus toimintaympäristöön on jakelijoiden näkökulmasta merkittävä.

Arviomuistiossa todetaan, että lykkäyksen myötä huutokauppatulot jäävät saamatta vuosilta 2027–2030. Huomionarvoista on se, että arviomuistiossa ei ole esitetty päästökaupan alkamisen niistä saatavien huutokauppatulojen vaikutuksia polttoaineen hiilidioksidiveron tasoon, mikäli päästökauppa alkaa vuonna 2027. Päästökaupan huutokauppatulojen vaikutukset nykyiseen polttoaineeverotukseen on tarpeen selkeyttää.

Teknologiategollisuus pitää tarpeellisena, että arviomuistiossa esitettyjä lykkäyksen aiheuttamia toimintaympäristön epävarmuuksia ja toimeenpanon haasteita tarkennetaan ja vaikutusarvioita laajennetaan tarkoituksenmukaisesti vertailun mahdollistamiseksi ennen päätöksentekoa.

Vaikutusarviot:

Muistiossa arvioidaan päästökaupan vaikutuksia polttoaineen hintoihin 50 €/n tonnihinnalla. Samalla korostetaan, että päästökaupan hintavaikutuksiin vaikuttavat osaltaan myös jakeluelvoitteen taso sekä polttoaineveromuutokset.

Teknologiategollisuuden mielestä polttoaineen hintamallinnusta olisi tarpeen kehittää ja arvioida myös vahvasti kasvavan liikenteen sähköistymisen vaikutukset polttoaineen hintoihin ja päästökauppaan. Tämän lisäksi olisi hyödyllistä mallintaa, miten huutokauppatulojen kohdistamisella voidaan vaikuttaa käyttövoimamurrokseen tehokkaasti kansantaloutta edistäen ja nopeuttaa liikenteen päästöjen vähentämistä kansallisten päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi.

Teknologiategollisuus ry huomioi, että arviomuistion mukaan vaikutuksia kansantalouteen on arvioitu vain liikennepolttoaineiden hinnanmuutoksen näkökulmasta.

Teknologiategollisuus ry pitää tärkeänä, että yhteisarvio jakelijoiden päästökaupan toimialojen polttoaineiden käytöstä ja hinnanmuutoksen vaikutuksesta mallinnetaan.

Arviomuistiossa päästökaupan tuomat päästövähennykset arvioidaan vaatimattomiksi. Teknologiategollisuus katsoo, että päästökauppatulojen kohdentamisella voidaan vaikuttaa merkittävämmiin päästöjen vähentämiseen ja päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. Tämä

edellyttäisi mallinnusta päästövähennysmekanismeista, joihin päästökauppatuloilla voidaan vaikuttaa.

Jakelijoiden päästöoikeuksien huutokauppatulot:

Suomi saa nykyisten arvioiden mukaan huutokauppatuloja jakelijoiden päästöoikeuksien huutokauppaamisesta arviolta n. 0,5 mrd. euroa vuodessa. Huutokauppatulot jäävät saamatta vuosilta 2027–2030 tilanteessa, jos Suomi päättää soveltaa jakelijoiden päästökaupan hinnoittelun lykkäystä. Lykkäyksen soveltaminen ei vapauta kuitenkaan Suomea maksuvelvoitteista polttoaineen jakelijoiden päästökaupan yhteydessä perustettuun Sosiaaliseen Ilmastorahastoon sekä EU:n omiin varoihin.

Päästökauppadirektiivi velvoittaa jäsenmaata käyttämään päästökaupan tulot tai niitä vastaavan summan direktiivissä mainittuihin tarkoituksiin lähtien maailmalaajuisista rahastoista aina sähkönsiirtoverkkojen kehittämiseen. Vaikka päästökaupan käyttöönottoa lykättäisiin, jäsenmaan on sitouduttava käyttämään huutokauppatuloja vastaavan summa direktiivin mukaisiin käyttökohteisiin. Huomionarvoista on, että direktiivi jättää kansallisesti paljon liikkumavaraa huutokauppatulojen käytössä.

Teknologiateollisuus pitää ensiarvoisen tärkeänä, että Suomi käyttää huutokauppatulonsa tai tuloja vastaavan määrän läpinäkyvästi sellaisiin käyttötarkoituksiin, joilla Suomi voi saavuttaa päästövähennystavoitteet kustannustehokkaasti ja käyttövoimamurrosta edistäen.

Lisätiedot:

Annukka Saari

Johtava asiantuntija, ilmasto- ja energiapolitiikka

annukka.saari@teknologiateollisuus.fi

p. 044-5789139

Heikki Karsimus

Johtava asiantuntija, liikenne ja teknologiat

heikki.karsimus@teknologiateollisuus.fi

p. 040-5649020

Saari Annukka  
Teknolohiateollisuus ry